

بەرلە دەستپیکردنی دیمانە لەگەڵ تۆ پێویستە لەبارە ی چ مافگەلیک زانیاریت پێ بدریت؟

1. مافی راویژکاریی نەینی لەگەڵ پارێزەریک و وەرگرتنی یارمەتی یاسایی لەماوەی دیمانە دا

A. پارێزەر

— دەتوانیت داوا بکەیت لەگەڵ پارێزەریک که خۆت دەتەوێت پەيوەندی بکريت.

— ئەگەر خۆت پارێزەرت نیه یان پارێزەرەکەت ناتوانیت نامادە ببیت، دەتوانیت داوا بکەیت که لەگەڵ یەکیک له پارێزەرانى خۆرایى له ئەنجومەنى پارێزەران پەيوەندى بکەن.

— ئەگەر پابەند بیت بە هەندێ مەرجی یاسایی، ھەموو یان بەشیک لەم یارمەتیه داراییه به خۆرایى بۆ تۆ دابین دەکريت. دەتوانیت داواى ئەو فۆرمە بکەیت که مەرجەکانى وەرگرتنى یارمەتیى یاسایی تیدا نووسراوه.

B. بەرلە راویژکاریی نەینی

— بەرلە دیمانەى داھاتوو – و لە ماوەی 2 کاتژمیر داوی ئەوهی که لەگەڵ پارێزەری خۆرایى له ئەنجومەنى پارێزەران قسەت کرد – مافی ئەوەت ھەیه که بۆ ماوەی سى خولەک لەگەڵ پارێزەرەکەت راویژى نەینی بکەیت، و لە هەندێ حالەتی ئاوارتە دا دیمانەکەر دەتوانیت ئەم ماوەیه درێژ بکاتەوه.

— بەرلە دیمانەى داھاتوو – و لە ماوەی 2 کاتژمیر داوی ئەوهی که لەگەڵ پارێزەری خۆرایى له ئەنجومەنى پارێزەران قسەت کرد – مافی ئەوەت ھەیه که بۆ ماوەی سى خولەک لەگەڵ پارێزەرەکەت راویژى نەینی بکەیت، و لە هەندێ حالەتی ئاوارتە دا دیمانەکەر دەتوانیت ئەم ماوەیه درێژ بکاتەوه.

— ئەگەر لە ماوەی 2 کاتژمیر دا ئەو راویژکاریه که کاتی بۆ دیاری کراوه لەگەڵ پارێزەرەکەت ئەنجام نەدریت، دیسان ھەر دەتوانیت بە تەلەفۆن لەگەڵ پارێزەریکی خۆرایى له ئەنجومەنى پارێزەران راویژى نەینی بکەیت. داوی ئەمە، دەکريت دەست بە دیمانە بکريت.

— ئەگەر پارێزەرەکەت لە ماوەی دیمانە دا بگاتە ئەو، پەنگە لە باقیی دیمانەکە دا بەشداریی بکات.

C. یارمەتیى یاسایی لە ماوەی دیمانە دا

— تۆ مافی ئەوەت ھەیه که لە ماوەی دیمانەکان دا پارێزەریک یارمەتیت بدات

— پارێزەرەکەت دلنیاىی دەکات لە ئەم بابەتانهی خوارەوه:

- مافی تۆ بۆ بیدەنگمان و خۆ بە تاوانبار نەزانین پێزی لى دەگیردریت؛
- شیوازی مامەلە کردن لەگەڵ تۆ لە ماوەی دیمانە، و ئەوهی که ئایا له ژیر فشارى ئەگونجاو دا یت یان نه؛
- ئەوهی که مافهكانت روون دەکریتهوه بۆت و دیمانەکان بەریکوپیکى بەرپێوه دەچن.

ئەگەر پارێزەرەکەت لەسەر ئەم بابەتانه تینینى ھەبیت، دەتوانیت داوا بکات دەستبەجى لەنێو بەیاننامەى دیمانەى پۆلیس دا تۆمار بکرین.

رەنگە پارێزەرەکەت داواى پوونکردنهوه بکات سەبارەت بە ئەو پرسیارانەى که دەکرین. ئەو ریگەى پێ نادریت بەجیگەى تۆ وەلامى پرسیارەکان بداتەوه یان ریگە بگریت لە ئەنجامدانى دیمانە.

— تۆ یان پارێزەرەکەت مافی ئەوەتان ھەیه تەنھا یەک جار داواى ھەلسپاردنی دیمانەکە بکەن بۆ ئەنجامدانى راویژى نەینی زیاتر.

ئەگەر لە ماوەی دیمانە دا شتی نوێ یان تاوانى نوێ دەرکەوێت، دیسان ریگەت پێ دەدریت که راویژى نەینی لەگەڵ پارێزەرەکەت بکەیت. ئەم راویژکردنه نابیت زۆرتر لە 15 خولەک بخایەنیت.

D. چاوپۆشی لە ماف

تۆ ناچار نیت که داواى راویژ لەگەڵ پارێزەر بکەیت یان داواى وەرگرتنى یارمەتی لە پارێزەر بکەیت.

دەتوانیت بە ویستی خۆت و داواى بیرکردنهوهی پێویست چاوپۆشی بکەیت لە بەکارھینانی ئەم مافەت، ئەگەر:

- تۆ لە تەمەنى یاسایی دا بیت؛
- داواى ئەوهی که تۆ بەلگەیهکەت بۆ ئەم مەبەستە واژۆ کرد و ریگەوتى واژۆکردنت لەسەر نووسی.
- ئەگەر بکريت، پەنگە لە دیمانەکە فیلم بگیردریت. دەتوانیت سەبارەت بە ئەمە لەگەڵ پارێزەرەکەت قسە بکەیت (ھەرودھا خالی 7 ببینە).

سەبارەت بە ئەم بابەتانه، دەتوانى لەریگەى تەلەفۆنەوه لەگەڵ یەکیک له پارێزەرانى خۆرایى له ئەنجومەنى پارێزەراق قسە بکەیت.

E. بېئەشكردن لە ماف

3. مافى بېئەنگ مانەوه

— لە ھىچ قۇناخ و كاتىك دا كەس ناتوانىت تۆ ناچار بكات
كە خۆت بە تاوانبار بزانىت.

— دواى ئەوهى كە تۆ ناسنامەى خۆت راگەياند، دەتوانىت
بىر يار بەدەيت كە ئىفادەىەك پىشكەش بەكەيت، وەلامى ئەو
پرسىارانە بەدەيتەوه كە دەكرىن يان بېئەنگ بىئەيتەوه.

4. ئاگادار كىردنەوهى كەسپىك لەوهى كە دەستگىر كراويت

تۆ مافى ئەوهت ھەيە كە لاىەنىكى سېئەم ئاگادار بەكەيتەوه لەوهى
كە دەستگىر كراويت.

بەلام، رەنگە بەيئى ھەلومەرجى گونجاو داواكارى گشتى يان
دادوهرى لىكۆلەنەوه بىر يار بەدەيت كە ئەمە دوا بخت ھەتا ھەر
كاتىك كە بۆ لىكۆلەنەوه بەسوود بېت.

5. يارمەتەى پزىشكى

— تۆ مافت ھەيە كە لە كاتى پىئويست يارمەتەى پزىشكى
خۆپاى وەر بگىرەيت.

— دەتوانىت داوا بەكەيت پزىشكىك كە خۆت ديارى دەكەيت
پشكەنت بۆ بكات. ئەگەر داوا بەكەيت، تىچوو و
خەرجهكانى لە پاى خۆت دەبېت.

لە ھەندى بارودۇخى ئاوارتە دا و ئەگەر ھۆكارى رازىكەر ھەبىت،
رەنگە داواكارى گشتى يان دادوهرى لىكۆلەنەوه بىر يار بەدەيت كە مافى
ئەوهت پىن نەدات كە بەرلە دىمانە رايۆزى نەيتى بەكەيت يان لە
ماوهى دىمانە دا لە پارىزەرىك يارمەتەى وەر بگىرەيت. پىئويستە ئەو
ھۆكارى ئەم بىر يار بە تۆ بلىت.

F. مافى ھەبوونى پارىزەر لە ئەو ولاتەى كە لەوى
فەرمانى دەستگىر كىردنى ئەوروپىي دەر كراوه.

تۆ مافى ئەوه ھەيە كە لە ئەو ولاتەى كە فەرمانى دەستگىر كىردنى
ئەوروپىي دەر كىردووه پارىزەرىك بۆ خۆت ھەلبىزىرەيت. ئەم
پارىزەرە دەتوانىت سەبارەت بە پرۆسەى نارەنەوهى تاوانبار
زانبارى و ئامۆزگارى بەدەيت بە پارىزەرى تۆ لە بەلژىك.

2. زانىارى لەبارەى فەرمانى دەستگىر كىردنى ئەوروپىي يان APB

— تۆ مافى ئەوهت ھەيە كە ئاگادار بەكەيتەوه لە ناوهرۆكى
فەرمانى دەستگىر كىردنى ئەوروپىي يان APB.

— ئەگەر داواى نارەنەوهى تاوانبار كرايەت بە نەيتى ئەوهى كە
سزايەك جىبەجى بەكەيت و تۆ ئاگادار نەبىت لە ئەو حوكمەى
كە دەر كراوه يان ئەو پرۆسەى سزادانە كە چاوهرى تۆ يە،
دەتوانىت داواى كۆپىەك لە ئەو حوكمە بەكەيت كە لە ولاتى تر
بۆ تۆ دەر كراوه بۆ ئەوهى زانىارى وەر بگىرەيت، بە مەرچىك كە
بەرپرسان بتوانن سەرودخت ئامادەكارى بۆ ئەم مەبەستە
بەن.

لە ماوەی دیمانە دا تۆ چ مافەلیکی تەرت دەبیت؟

6. مافەکانی تر لە ماوەی دیمانە دا

دیمانە خۆی بە چەند دانە نامە و پەیوەندی دەست پێ دەکەیت. جیا لە دووبارە راگەیانندی کورتەیک لەبارە تاونەکان و مافی تۆ بۆ بێدەنگمان، تۆ ئاگادار دەکریتەووە کە:

- دەتوانیت داوا بکەیت ھەموو ئەو پرسیارانە کە لیت کراون و ھەموو ئەو وەلامانە کە تۆ داوتەتەووە ریکە بەو شیوەی کە وتووتە تۆمار بکەین؛
- تۆ دەتوانیت داوا بکەیت کە لیکۆلینەووە یان پرسوجۆیەکی تاییبەت بکەیت یان لەگەڵ کەسیکی تاییبەت دیمانە بکەیت؛
- ئەو ئیفادانە کە داوتە وەک بەلگە لە بەردەم دادگا بە کار بھێنرێن.
- لە ماوەی دیمانە دا، دەتوانیت ئەو بەلگەنامانە بە کار بھێنیت کە لای خۆن، تا رادەیک کە نەبیتە ھۆی دواکەوتنی دیمانە کە. تۆ دەتوانیت، لە ماوەی دیمانە یان دوا دیمانە، داوا بکەیت ئەم بەلگەنامانە بخریتە سەر ئیفا دەی دیمانە یۆلیس یان بدرێن بە تۆمارگەیی دادگا.

7. فیلمگرتن لە دیمانە

- ئەگەر بکەیت، رەنگە لە دیمانە کە فیلم بگیردیت بۆ ئەوێ ھەنگاوەکانی دیمانە چاودێری بکەین.
- دیمانە کەر، داواکاری گشتی یان دادویری لیکۆلینەووە لەمبارەووە بپار دەدات.

8. لە کۆتایی دیمانە دا

لە کۆتایی دیمانە دا، تیکستی دیمانە کە پێ دەدریت کە بێخوینیتەووە. ھەر وەھا دەتوانیت داوا بکەیت کە بێخوینیتەووە بۆت. پرسیار ت لئ دەکریت کە ئایا شتیک ھەبە کە لە ئیفا دەکەت دا بێگۆریت یان زیادی بکەیت.

9. یارمەتی وەرگێڕی زارەکی

- ئەگەر تۆ لە زمانە کە تێنەگەیت یان نەتوانیت قسە پێ بکەیت، یان ئەگەر گرتی بیستن یان ئاخافتنت ھەبیت و ئەگەر پارێزەرە کە لە زمانی تۆ تێنەگات یان نەتوانیت قسە پێ بکات، مافی ئەوەت ھەبە کە داوا بکەیت لە ماوەی راویژکردنی نھینی لەگەڵ پارێزەرە کە دا وەرگێڕی زارەکی پەسەنی ئامادە بێت. ئەم یارمەتی بەخۆپایە.
- ئەگەر دەتەوێت بە زمانیک جیا لە زمانی پروسەیی دادویری قسە بکەیت، وەرگێڕی زارەکی پەسەنی بانگ دەکریت بۆ ئەوێ لە ماوەی دیمانە دا یارمەتیت بدات. ئەم یارمەتی بەخۆپایە.
- رەنگە داوات لئ بکەیت کە ئیفا دەکەت بە زمانی خۆت بنوسیت.

10. رەزامەندی بۆ ناردنەوێ تاونبار

تۆ دەتوانیت رازی بیت کە بئێرنەووە بۆ ئەو ولاتە کە داوات دەکات. تۆ دەتوانیت ئەم رەزامەندی تەنھا بۆ ئەو تاونانە بەدیت کە لە ئێو فەرمانی دەستگیرکردنی ئەرورویی دا دیاری کراون. ھەر وەھا دەتوانیت چاویۆشی بکەیت لە ریسای تاییبەتمەندی، کە یانی، دوا ئەوێ کە تۆ نێردرایتەووە بۆ ئەو ولاتە کە داوات دەکات، لێچینەووە لەگەڵت دەکریت یان زیندانی دەکریت وەک بە شیک لە جێبەجێکردنی ئەو سزایە کە سەپینراوە بۆ تاونگەلیک جیا لە ئەو تاونانە کە بە ھۆی ئەوان داوا ناردنەوێ تۆ کراوە.

ئەگەر رازی ببیت کە بئێرنەووە، دوا ئەنجامدانی دیمانە لەلایەن دادویری لیکۆلینەووە، داواکاری گشتی گویت لئ دەکریت و دۆسیە کە لیک دەداتەووە. داواکاری گشتی تەئسیر و پاشھاتەکانی ناردنەووە بۆ تۆ روون دەکاتەووە. دەکریت پارێزەرێک یارمەتیت بدات. تەنھا لە بەردەمی داواکاری گشتی دا دەتوانیت رەزامەندی بەدیت بۆ ناردنەووە.

دوا ئەوێ کە یاساییانە رەزامەندی دا کە بئێرنەووە، ئیتر ناتوانیت پاشگەز ببیتەووە لە ناردنەووە.

چ ماوەیەک دەتوانن تۆ دەستبەسەر رابگرن.

- ئەگەر تۆ ھاوولاتی بەلژیکا نەبیت، دەتوانیت بەپرسیانی کۆنسۆلخانەیی ولاتەکەت ئاگادار بکەیتەوہ لە دەستگیرکرانت.
- ئەگەر تۆ تیناگەیت لە ئەو زمانە کە فەرمانی دەستگیرکردنی ئەورووپی پێ نووسراوە یان تەرجومە کراوەتە سەری، ئەوا فەرمانی دەستگیرکردنی ئەورووپی تەرجومە دەکریتەوہ سەر زمانیک کە تۆ لینی نیندەگەیت و بە نووسراوی دەدریت بە تۆ، یان فەرمانی دەستگیرکردنی ئەورووپی یان تۆماری پرۆسە سەرکەیکەکان بە شیوازی زارەکی بۆ تۆ تەرجومە دەکریت، پێش ئەوەی کە لەبەردەم ژووری راگەیانندی دەستبەسەرکردن ئامادە ببیت و، ئەوپەڕی، بەرلەوہی کە حکومی کۆتایی بنیاردیترتەوہ بۆ مەبەستی جێبەجێکردن.

1. ئاسایانە 48 کاتژمێر

نابیت زۆرتر لە 48 کاتژمێر دەستبەسەر رابگرن.

2. دادوہری لیکۆلینەوہ

— لە ماوەی 48 کاتژمێر یان ئازاد دەکریت یان دەبریت بۆ لای دادوہری لیکۆلینەوہ. دووہمی بپیار دەدات کە ئایا تۆ بەپێی فەرمانی دەستگیرکردنی ئەورووپی دەستبەسەر بکریت یان نە.

— دادوہری لیکۆلینەوہ بەرپرسیارە کە سەرەتا سەبارەت بە بابەتەکە گۆی لە تۆ بگریت. تۆ مافی ئەوەت ھەبێ کە پارێزەرێک یارمەتیت بدات. دادوہری لیکۆلینەوہ دەبێ گۆی لە تۆبەینیەکانی تۆ یان تۆبەینیەکانی پارێزەرەکەت لەبارەیی ئەگەری دەستبەسەرکردن بگریت.

تەنھا لە حالەتیک دا کە لە تەمەنی یاسایی دا بیت دەتوانیت بپیار بدەیت کە لە پارێزەر یارمەتی وەرنەگریت.

— ئەگەر دادوہری لیکۆلینەوہ فەرمانی دەستگیرکردنی تۆ دەربکات، ئەم مافانەیی خوارەوت ھەبێ:

- تۆ ئازادیت کە بپسنوور لەگەڵ پارێزەرەکەت قسە بکەیت.
- لەماوەی پانزدە رۆژ دوای دەستگیرکرانت دەچیتە بەردەم ژووری راگەیانندی دەستبەسەرکردن (Committals Chamber)، لەوێ دەتوانیت دژی فەرمانی دەستبەسەرکردن و ناردنەوہت بەپێی فەرمانی دەستگیرکردنی ئەورووپی ناپەزایی دەبریت. دەتوانیت لەبەردەم ژووری راگەیانندی تاوانباری (Indictments Chamber) دژی ئەم بپیارە داوای پێداچوونەوہ بکەیت، ئەم ژوورە لە ماوەی پانزدە رۆژ دا بپیری کۆتایی خۆی دەدات. داوای پێداچوونەوہ دەبێ لە ماوەی بیست و چوار کاتژمێر دوای ئەوەی کە بپیری ژووری راگەیانندی دەستبەسەرکردن بە تۆ رادەگەییەنریت، پێشکەش بکریت.
- رۆژی بەرلەوہی کە ژووری راگەیانندی دەستبەسەرکردن یان ژووری راگەیانندی تاوانباری گۆی لە تۆ بگریت، رینگەت پێ دەدریت کە فایلی کەیسەکەت بخوینیتەوہ.
- پارێزەری تۆ دەتوانیت لەبارەیی رووداوەکانی داھاتووی ئەم پرۆسەییە وردەکاریی زیاترت پێ بدات.

تۆ دەتوانیت ئەم پوونکردنەوہی مافەکانت لای خۆت ھەلبگریت.